

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos peillit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 327.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, szeptember 29.

Átkarolás elől vonultak vissza Wolhyniában az oroszok.

(A görzi kórház újabb bombázása. — Tüzérségi harcok a szerb határon.)

Budapest, szeptember 28. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér:

Mivel az osztrák-magyar és német csapatok a Styrnél átkarolással fenyegették az orosz haderőt, az ellenség kénytelen volt a wolhyniai várterületen nagy áldozatokkal kezdett offenzíváját abbahagyni. Az oroszok visszavonulása tegnap egész nap tartott és az ellenséges hadsereg a Putilkowa mögé tért vissza. A miénk üldözik. Lucktól keletre az utóvédharcokban csapataink négy orosz tisztet és hatszáz főnyi legénységet fogtak el. Az Ikwa mellett és Kelet-Galiciában a helyzet változatlan.

Olasz hadszíntér:

A Dolomit harcvonalon ma reggel az ellenségnek a Col-di-Bois ellen intézett támadását kézi gránátokkal vertük vissza. Tegnap az olaszok újra tűz alá fogták a görzi vöröskereszt kórházat, mintegy ötven gránátot irányítva oda, noha a kórházon, mivel még nem lehetett teljesen kiüríteni, még a genfi lobogó lengett. A Doberdo szakaszon tüzelésünk megghusított egy a montedeisei Busi ellen megkísérelt támadást.

Délkeleti hadszíntér:

Tüzérségünk megzavarta az ellenség erődítési munkálatait a Száva alsó folyásánál. A belgrádi várúgyuk Zemun (Zimony) városára néhány lövést adtak le, de nem találtak. Hőter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

gaslaton tegnapelőtt és tegnap az ellenséges hadállást széles arcvonalon nagy kiterjedésű robbantásokkal elpusztítottuk és betemettük.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadszoportja.

Az ellenség, a melyet tegnap Dünaburg délnyugati arcvonalán visszaszorítottunk, megkísérelte, hogy egy hátrább fekvő állásban ki-tartson, de megtámadtuk és kiver-tük. A Drysvjaty tótól délre lovasharcok folynak. Eichhorn vezérezredes hadseregének eredménye a vilnai csatá-ban, amelyben ellenséget a Naroczio-Szmorgon—Wischnew vonalon tulra vetettük vissza hadifoglyokban hetven tiszt, huszonnégyezerkilencszáz-nyolc főnyi legénység, három ágyu, hetvenkettő géppuska és nagyszámu málha, amelyet a sietve visszavonuló ellenségnek hátra kellett hagynia.

E zsákmány mennyiségét gyors előrenyomulásunk miatt csak most állithattuk össze; az eddig jelentett számok ebben az összegben nincsenek benne. Szmorgontól délre támadásunk tovább halad. Wuschnevtől északra áttörtük az ellenség hadállását. Ez alkalommal huszonnégy tisztet és háromezerháromszáz főnyi legénységet fogtunk el és kilenc géppuskát zsákmányoltunk.

Lipót bajor herceg tábornagy hadszoportja.

A hidfők Baranowitschtól keletre harc után birtokunkban vannak. Háromszázötven hadifoglyot szállítottunk be.

Mackensen tábornagy hadszoportja:

A helyzet változatlan.

Linsingen tábornok hadszoportja:

Az átkelést a Styren, Lucktól lefelé kikényszerítettük. A nyomás alatt az oroszok Dubnotól északra az egész arcvonalon teljes visszavonulásban vannak. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Nem sikerült az áttörés a nyugati hadszíntéren.

(Visszavert angol és francia támadások. — Eichhorn vezérezredes vilnai zsákmánya. — Oroszok visszavonulása Dubnónál.)

Berlin, szeptember 28. (Hivatalos.)

A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Az ellenség áttörési kísérleteit tegnap is folytatta, anélkül, hogy bárminő sikert ért volna el, sok helyen azonban igen érzékeny veszteséget szenvedett. Loosnál az angolok ismét gázok alkalmazásával támadást intéztek ellenünk, amely teljesen hatástalan maradt. Ellentámadásunkkal jókora terepnyereség mellett husz tisztet és hétszázötven főnyi legénységet ejtettünk foglyul. Ezzel itt a hadi foglyok száma a tiszteket beleértve, háromezer háromszáz kilencvenhétre emelkedett. Kilenc újabb gépfegyvert zsákmányoltunk,

Soucheznál, Angresnél, Roelineurt-nál és egyebütt a champagnei egész arcvonalon az Argonneok lábáig franolák támadásait kivétel nélkül visszavertük. Souain vidékén az ellenség a helyzet csodálatos félreismerésével lovastömegeket is hozott előre, amelyeket természetesen nyom-ban összelőttünk, mire megfutamodtak. A támadások elhárításánál a száz tartalékezredek és a majna—frankfurti hadosztály csapatai tüntették ki különösen magukat. Az Argonneokban fille morte-i állásunk megjavítása céljából az ellenséges állások ellen egy kis előretörést intéztünk, mely a kívánt eredményt meg is hozta, ezenfelül 4 tiszt és 200 főnyi legénység elfogását is eredményezte. A comboresi ma-

A város urai.

Arad, szeptember 28.

Történelmi freskót kellene festeni azokról a jelenetekről, a melyek most a városházán folynak. Lássák az utódaink, hogy mentek ezek a dolgok. A mikor a hentes-céh legfelsői keresztbe font kézzel állottak a magisztrátus előtt és napról-napra új ultimátumot szegeztek elébe: ha nem emeli és újra nem emeli és harmadszor nem emeli az árakat, akkor reggelre becsukják az üzletet.

Még nem volt módunk erről a szörnyű lehetőségről gondolkodnunk. Igaz, hogy a legkevésbé a hentesek veszítenének rajta. Ők megcsinálták a szerény üzleteiket a háborús konjunkturákon; kerestek a huson, a zsiron, a szalonnán, a szappanon és még egyeben. Csodálnók, ha csak néhány is akadna közülük, a kinek ne lenne módjában a háboru hátralevő idejére a csöndes és nyugodt magánéletbe visszavonulni. Minek veszkődjenek tehát tovább az üzlettel? Vagy ha igen, akkor úgy igazodják a város, a hogy ők kívánják.

Senkitől se lehet követelni, hogy ráfizessen az üzletre, még ha lenne is miből. De azért a város még se teheti függővé a közönség sorsát attól, hogy holnap mit fognak diktálni a hentesek. És végül is: van valami, amire egyéb időkben adtunk valamit. A város méltósága, amelyhez sehogy se illik a tárgyalásnak az a módja, ahogy azt a hentesek teszik. Igaz, hogy a méltóságból nem lehetne olcsóbb sertéshúst és zsirt venni. De ha rászoktatják az ilyen fensőbbiségre a henteseket, holnap a pékek, holnapután a szatócsok, azután a zöldségeskofák fognak ilyen diktátori fensőbbiséget alkalmazni a várossal szemben.

A látszat szerint, védtelen a város ezzel az eljárással szemben. De mintsem hogy ez állandó gyakorlat legyen, a város vegye a kezébe a sertéshús- és zsir-ellátást. Félünk tőle, hogy a város kezében ez költséges lesz, erős ráfizetéssel fog járni, — bár ennek nem okvetlenül kellene megtörténni. De ha még ezzel is kellene számolni: akkor is inkább fizessen rá a város, sem — minthogy a hentesek korlátlan urai legyenek a publikumnak. A hentesek, úgy látszik, nem azon igyekeznek, hogy előnyös vásárlással, előrelátó beszerzéssel az áremelkedés ellen védekezzenek. Nekik kényelmesebb az árakat diktálni, azzal a hozzáadással: „Különböben becsukjuk a boltot.”

A kormányknak kellene segíteni a dolgon. Igen, ezt mi is akarjuk, kérjük és követeljük; vessenek véget a spekulációnak legteljűl és legalul. De a mikor a kormány ebben intézkedni fog, a mint hogy intézkednie kell, a mikor a hatóságoknak kezébe adja azokat az eszközöket, a melylyel a drágaság ellen védekezni tud, akkor a hatóság ezt végezze egyedül és nem úgy, hogy másokat juttat ezzel további üzlethez. Addig is pedig kérünk a hatóságtól komoly, erélyes,

önérzetes intézkedést, a miből azt le-hessen látni, hogy a hatósági akció nem a hentesekért van, hanem a közönségért. Mi tisztelünk minden ipart, de egyetlen iparág mesterei se képzelhetik magukról, hogy ők a város urai.

Hatósági árusítás protekcióval.

(A közönség panasza. — Elriasztott árusok. — Tojáskereskedés a rendőrségen.)
Az Aradi Közlöny tudósítja.

Arad, szeptember 28

Néhány nap óta felfordult minden az aradi piacon. Apró kis forradalmak játszódnak le: elkeseredett kisemberek asszonyai fakadnak ki a drágaság miatt és dühös kofák mennek rohamra a „nagyaságok” faján látható kalapok ellen. Mire a rendőrség beleszól az ilyen ügyekbe, már csak arról lehet szó, hogy az elkövetett inzultusokért megbüntessék a tetteseket. Október elsején a főkapitány elhatározása szerint kivonul a rendőrség a piacra létesített hatósági sátorból, de már ma úgy látszik, hogy elvesztette maga alól a talajt a piac rendőrségi rendje.

Ma még nem lehet tudni, hogy mit terveznek a hatósági piaci árusítás tovább folytatása tekintetében, annyi azonban tény, hogy a rendőrség akciója, amelynek kétségtelenül voltak érdemei és amelyet a sajtó elejétől fogva a legnagyobb szeretettel támogatott, olyan ferde irányba terelődött, hogy nem szabad a jövőben ezt így folytatni — akármilyen újabb szervezet lépjen is a hatósági sátor vezetésébe. A rendőrség emberei gondolkodtak bizonyos élelmi cikkek beszerzéséről: hoztak burgonyát, zöldségfélét, némelykor baromfit, igen nagy mennyiségű tojást Aradra, másrészt pedig úgy is gondolkodtak élelmiszerkészletéről, hogy a megállapítottól drágább árat követelő falusi árusoktól és kofáktól szelid erőszakkal elvették a maximális ár kifizetésével a tojást, baromfit, főzelékfélét. Az egyik következménye ennek a „beszerzésnek” az lett, hogy igen sok falusi árust végképen elriasztottak az aradi piacról. Azok az asszonyok, akiktől rendőrök kobozták el a tojást, darabját 10, utóbb 12 fillérjével, a baromfit a kilónként megszabott (legutóbb 2 koronás) árban, elkerültek az aradi piacot, csökkentik az élelmiszerbehozatait.

De mindez még csak elviselhető lett volna, ha minden élelmiszer csakugyan piacra is került, a nagy fogyasztó közönség rendelkezésére áll. Végre is a rendőrség önként vállalt piaci munkájának nem csak az volt a hivatása, hogy beszeressen élelmiszereket, hanem az is, hogy azokat tovább is adja, még pedig lehetőleg a kis fogyasztóknak adja tovább. Ez azonban nem egészen történt meg.

Az Aradi Közlöny szerkesztőségének ma a következő sorokat hozta a posta:

Reflektálva b. lapjuk mai számában közölt panaszos levélre, fájdalom én is és bizonyára többi háziasszony társaim teljes mértékben igazat adunk a levél írójának.

A piaci viszonyok és árak tényleg tűrhetetlenek, a drágaság oly mérvet ölt, hogy máholnap még egy jobb fizetésű hivatalnok ember is csak száraz kenyeret ehetik és ezt a drágaságot még tetézik azzal, hogy — a mint az ma megtörtént — a rendőr felvilágosítja a piaci árusokat, hogy a tojás darabját 20 fillérnél olcsóbban ne adják! Hogy ez milyen tak-

tika, ezt csak a hatósági urak tudják megmondani.

Saját szememmel győződtem meg róla, hogy egy jó ismerőse a hatósági uraknak egyszerre negyven tojást kapott, míg a százával tolakodó szegény asszony nagy nehezen egyet-kettőt egy csemő grombasággal megtoldva.

A pénteki hetivásáron legutóbb — nem szólva arról, hogy több volt a vásárló mint az eladó — a kevés aprójószágot megvette a hatóság maximális áron és bezárta a bódéba. Hol, mikor és kinek lesznek ezek eladva? A hatósági személyek nem voltak hajlandók erre felvilágosítást nyújtani.

Azt hisszük, hogy legfőbb ideje lenne ezeket az állapotokat megszüntetni, mert isteni csods, hogy ezt eddig is télenül nézték. — Ne csak a protekciós családok kapjanak a bódében, amire szükségük van, hanem mindenki egyformán. — Előre is köszönve a tek. Szerkesztő urnak szívesességét, vagyok teljes tisztelettel: Egy gondokkal küzdő család-anya.

Olyan panasz ez, amelyet nem most hallani először. Amikor a rendőrség emberei a tojáselárusítást megkezdték és az aradi lapok napról-napra megírták, hogy ma tízezer, ma tizennégyezer, két nap alatt harmincöt ezer tojást adott el a rendőrség olcsó áron: a piacot járó háziasszonyok közül többen meginterpellálták a szerkesztőséget:

— Ugyan hol adja el a rendőrség ezt a sok tojást? A piacon nagy nehezen fél óráig tolakodás után kaphatott mindenki öt darabot.

Akinek kedve jött kutatni a nagy tojásforgalom titkai után, az megtudhatta, hogy a városházán hetenként egyszer-kétszer valóságos tojásbörze van: ötvenével, százával, kétszázával szállíthatják el a tojást azok a szerencsés (és jobbára jómódu) családok, akiknek összeköttetésük volt ehhez a beszerzési módhoz. A múlt héten például a rendőrség azt jelentette ba a polgármesternek, hogy nincs elegendő tojás, nem is lehet szerezni. Ennek a bejelentésnek a következménye lett a nagy kavarodást okozó husz filléres tojás. Minden áron akartak tojásról gondoskodni. Azután egyszerre megint volt tojás, még pedig főlegesen sok tojás: a rendőrségről hétfőn délután megint ötven és száz tojást hordhattak el 12 filléres árban azok, akiknek ezt a protekció megengedte. De azért ma reggel a piacon megint csak tíz tojás volt a leg több, amit nem protekciós vevő kaphatott a hatósági sátorban.

Ezek azok a körülmények, amelyek az eleinte bizalommal eltelt közönséget kiábrándították a rendőri élelmiszerárusításból.

A második hadikölcson kötvényei. A pénzügyminiszter hirdetményt tett közzé, amellyel a második hadikölcson-kötvények kiszolgáltatása, valamint kötvényekről kiadott ideiglenes elismervényeknek a végleges kötvényeket való kicserélése tárgyában intézkedik. Az 1915. évi hat százalékos járadékkölcson végleges szabad és zárolt kötvényei elkészültek és a jegyző felek részére az illető aláírási helyeknél rendelkezésre állanak. A kiszolgáltatás az ott megjelenő felek részére díjmentesen történik. A zárolt kötvényekről az aláíróknak külön elismervényt adnak ki. A hirdetmény intézkedik a zárolt kötvény felmondása felől is, egy másik hirdetmény az öt és fél százalékos kölcsonkötvények kiszolgáltatása felől intézkedik, lényegben ugyanazzal a tartalommal, de a zárolt kötvényekre vonatkozó intézkedések nélkül, miután ezekből a kötvényekből csak szabad kötvények bocsátattak ki.

Elkészett a francia-angol offenzíva.

(A champagne-i nagy csata. — Oriási tüzérségi harcok. — Nem sikerült az áttörés.)

Távirati tudósítás.

Berlin—Stockholm—Páris, szept. 28.

A német főhadiszállásról jelentik: A champagne-i heves harc még mindig tart. Dacára a legerélyesebb offenzívának, az ellenségnek nem sikerült jelentékenyebb előnyöket kivívnia. A főparancsnok a következőket jelentette ki a híriapírók előtt:

— Az ellenség kolosszális hatalmas támadást kezdett olyan tüzérharc után, amint még nem láttam. A téli csata gyerekjáték volt a jelenlegihez képest. Még is csak egy különösen gyenge helyen sikerült nekik egy divíziót visszaszorítani. A dolgot azonban nemsokára rendbe hozzuk. Az áttörés sehol sem sikerült. Szívem tele van hálával hősi katonáinkkal szemben. Ísmétlem, katonáinkkal szemben nem lehetünk eléggé hálásak. Az ellenség veszteségei óriásiak.

Kétszer akkora a franciák vesztesége, mint a németeké.

Genf. A champagne-i veszteségek mindkét részen óriásiak, ellenben az Argonne-októl nyugatra a francia veszteségek kétszer olyan nagyok, mint a németekéi.

Uj tartalékokat várnak a támadók.

Berlin, szeptember 28. A Tägliche Rundschau katonai munkatársának jelentése szerint a szövetségesek támadása a nyugati fronton már nem olyan heves, mint az első két napon volt. A szövetségesek nyilván tartalékokra várnak. A Telegraf értesülése szerint a nyugati fronton a nagy offenzíva legelején tartunk és a tulajdonképeni erős támadások csak most fognak elkövetkezni.

Joffre offenzívája elkészült.

Berlin, szeptember 28. A berlini katonai körök nem nagyon hiszik, hogy az új francia-angol offenzívának kézzelfogható eredményei lesznek. A németeknek az összes fenyegetett pontokon tartalékjaik vannak, az ellenség áttörési kísérletei tehát a jövőben is kudarcra fognak végződni. A franciák eddig is csak kevés teret nyertek. A német katonák kezébe került Joffrenak egyik hadseregparancsa, mely már jelzi, hogy milyen szándékkal indulnak a franciák az offenzívába. A francia hivatalos jelentésben megemlített huszezer fogoly tulajdonképen bizonyult. A Vossische Zeitung haditudósítója azt írja, hogy olyan tüzérségi tűz, mint amilyen most van a német-francia harc-téren, még sohasem volt sehol.

Basel, szeptember 28. Joffre „lángeszű haditerve” abban merült ki, — így ír a Basler Anzeiger — hogy meglepő támadással zavarba fogja hozni a német hadvezetőséget. Ezzel azonban elkészült. A németek erre a támadásra a legalaposabban előkészültek. Ha egy ilyen óriási hadjáratban néhány lövészárk ideig-óráig gazdát cserél, annak alig van jelentősége.

Áttörhetetlenek a német vonalak.

Genf, szeptember 28. A párisi sajtó üdvözli Joffre és French offenzíváját, melynek indító okát a borus balkáni helyzetben keresi. A Libe Parole óva int tulzott reményektől. Rámulat arra, hogy a májusi offenzívánál is sikerült négy kilométeres frontmélységet Carencynél nyerni, az offenzíva azonban e siker után ismét ellaposodott. A németek a legerősebben kiépítették második és harmadik védelmi vonalukat, úgy, hogy az arcvonal benyomása aligha fog bekövetkezni.

Egy millió angol harcol nyugaton.

Genf, szeptember 28. Entente-forrásból származó hírek szerint, a mostani offenzívában több mint egy millió angol vesz részt. A fronton oly óriási tömegű muníciót halmoztak fel, hogy ebből, valamint a kirendelt tartalékok nagy számából arra következtetnek, hogy a szövetségesek több héten át akarják folytatni a támadást, hogy valami célt érjenek.

Huszonöt kilométeren több százezer emberrel támadtak a franciák.

Budapest. A Pester Lloyd haditudósítója a német sajtóhadiszállásról a következőket jelenti: A franciák e hó 25-én támadásukat a Champagneban három hullámban és huszonöt kilométernyi szélességű arcvonalon több százezer emberrel kezdték meg. A támadásnál igen súlyos veszteséget szenvedtek. Joffre titkos parancsa szerint a sikerült áttörés után nagyszámú lovasságnak kellett volna akcióba lépni. Ezt a lovasságot azonban borzalmas veszteségeikkel visszaverték. A tegnapi és tegnapelőtti támadási kísérletek szintén eredménytelenek maradtak. Állásunk mindenütt sziklaszilárd. A 194. számú magaslát tegnap óta birtokunkban van. A hangulat igen bizakodó.

Angol jelentés a loosi zsákmányról.

London. French tábornok legújabb jelentése a következő: Hullóchtól északnyugatra, különböző ellentámadásokat visszavertünk és az ellenségnek súlyos veszteségeket okoztunk. Loostól keletre offenzívánk tovább folyik. Ötvenhárom tisztet és kétezernyolcszáz főnyi legénységet elfogtunk, tizenhét ágyut és harminckét gépfegyvert zsákmányoltunk. Az ellenség ezeken az utakon sok hadianyagot hagyott hátra, de ezeknek jegyzékét még nem állítottuk össze.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— — — — 141

Elitelték a Ländler-gyárat telepengedély hiánya miatt.

(A rendőrbíróság ítélete. — Engedély nélkül használt terület.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 28.

Pár héttel ezelőtt, amikor a Ländler-féle tűz ütött ki, melyet szerencsére a gyár területén lokalizálni tudtak, amely azonban a telep gőzfűrészt teljesen elhamvasztotta, aktuálissá vált az a kérdés, hogy továbbra is megfogják-e tűrni ezt a veszedelemes tűzfészket a város közepén, vagy sem. A telep ott maradásának ellenzői és a mai viszonyokban megnyugvók között akkor élénk vita indult meg, hogy a gőzfűrész felépítéséhez be kell-e szerezni a gyárnak az újabb telepengedélyt. Az Aradi Közlöny több ízben foglalkozott ezzel a kérdéssel és cikkeinkben rávilágítottunk azokra a rendeletekre, amelyek úgy intézkednek, hogy az ilyen tűzveszélyes telepeknél a hatóság még abban az esetben is megtagadhatja az építési engedélyt, ha a telepengedély még nem járt le. Nem mulasztottuk el azt sem hangsúlyozni, hogy nincs eldöntve: vajjon a gőzfűrész elpusztító tűzvész egyik következménye nem lesz-e az, hogy a fűrész újjáépítéséhez új telepengedély beszerzése válik szükségessé.

A Ländler-gyár, mint tudvalevő a város területén hatalmas területet foglal el és hogy ezen területen a telepengedély kérdése mennyire nincsen tisztázva, legjobban bizonyítja az a kihágási ügy, mely a napokban foglalkoztatta az aradi rendőri büntető bíróságot. A rendőrséghez ugyanis még a tűz kitörése előtt feljelentés érkezett Ländlerék ellen, hogy a gyár a Marosparton sokkal nagyobb területet foglal el, mint amennyire engedélye van. A Maroson érkező szállfákat hatalmas halmazokba közvetlenül a víz mellé helyezték el. A telepengedély pedig ezt a területet nem bocsájtotta a gyár rendelkezésére. A kihágási bíróságon a feljelentés alapján a fátelap-társaság ellen megindult az eljárás. Az ügyet Grumáz László dr. rendőrkapitány, rendőri büntetőbíró tárgyalta. A gyár megbizottai azzal védekeztek, hogy a telepet több ízben nagyobbították meg, vagy több ízben bővítették ki. Az ilyen alkalmakkor mindig beszerezték az új területekre a telepengedélyt. Ezt most véletlen folytán elmulasztották. Grumáz László dr. az ipartörvény alapján 200 korona pénzbüntetésre ítélte a gyárat és kötelezte, hogy az ítélet jogerőre emelkedésékor ezekről a területekről rakják el a felhalmozott fát.

Az ítélet büntető része nem sujtotta volna a gyárat valami nagyon keményen, annál súlyosabb volt az ítéletnek azon része, hogy a jogtalan területeket a gyárnak el kell hagynia, mert a hatalmas szállfából lévő óriási fahegyek elbördása nagy költségbe kerülne a gyárnak.

A gyár az ítéletet megfélebbezte és mindent elkövet, hogy legalább az ítélet kiteleptéséről szóló rendelkezését változtassák meg.

A német centrumtól fél az orosz hadvezetőség.

(Russkij tábornok kezébe megy át a vezetés. — Nem szűnik a német támadás Dünaburg ellen.)

— Távirati tudósítás. —

Berlin—Budapest, szeptember 28.

A Russkij Invalid, az orosz hadvezetőség félhivatalos lapja, figyelmezteti a közönséget, hogy a pillanatnivalag csendesebb harcéri helyzetből ne vonjon le optimisztikus következtetéseket. Az orosz vezérkar a főveszedelemnek még mindig a német centrumot tartja, azokat a csapatokat, amelyek a Kárpátokból fokozatosan előrenyomultak, befúrták magukat az orosz centrumba és most Moszkva felé nyomulnak. Az északi és déli német seregeknek nincs önálló operációs célja; feladatuk csupán az, hogy a centrum döntő előrenyomulását támogassák és fedezzék.

Orosz jelentés a harcokról.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Az orosz vezérkar szeptember 27-én a következő jelentést boosította ki:

Német repülők jelentkeztek a rigai öbölben, de hidroplánjaink elűzték őket. Adkain falva (a Neuguti vasúti állomás vidékén), amely kézfél-kézre járt, szeptember 23-án reggel birtokunkba jutott. Az ellenségnek az a kísérlete, hogy Strige felut (Hirszalen mellett) visszahódítsa, eredménytelen marad, Dünaburg vidékén a harcok tartanak. Több helyen a németek tűzérési támadást intéznek rendkívül nagy hevességgel. Nowoalexandrov körvökén a dünaburgi út mindkét oldalán szakadatlanul saivós harcok.

Drysvietti és Obola tavak vidékén ugyan- csak heves összecsapások voltak. Vilejkából csapatunk szoronyal verték ki az ellenséget. E helyütt több mint nyolc ágyút zsákmányoltunk a németektől, köztük négy tereket. Ezenfelül pedig két löszerkocsit és két gépfegyvert zsákmányoltunk. A zsákmányolt ágyukat a németek ellen fordítottuk és egy páncélos gépkocsit futásra kényszerítettünk.

Osnijaim mellett és tovább délre, a Nye-men felső folyásánál, valamint a Lida Molovac vasutvonalától délre az egész fronton makacs harcok. Különösen heves harcok folytak a Gavia mellett! Subodwikiflónál, ahol az ellenségnek sikerült áttutni a balpartra. Heves harcok voltak Molocától délre is, ahol az ellenséget nagy veszteségei mellett visszavertük. Baranovictól délre ellenséges előcsapatok elérték a Misaitát a Seara jobboldali mellékfolyóját. Az oginszki osztona vidékén a németeket Lokisij mellett megvertük és megfutamtítottuk. Lokosiyt ismét megszállottuk, egy ellenséges park egyes részeit lovasságunk megtámadta és a kiszolgáló légénységet lekaszabolták és a szekereket elpusztították. A Mokreja Dubova és Lokisij mellett a németek súlyos veszteségeket szenvedtek.

A Pripjettől délre az ellenséget Korinico és Omit falvaktól (a Stohod alsó folyásánál) elűztük és Viesidnika folyótól visszavetettük. Különös sikert arattak csapatunk Lucknál, miután szeptember 23-ikán éjjel a Lucktól északra levő L'pervice és N'chesen falvak mellett megtámadták az ellenséges állásokat és elfoglalták azokat. Az ellenséges megállapítás szerint nyolcvan tiszt és négyezer katonát foglyul ejtettünk, gépfegyvereket, tábori konyhát és telefont zsákmányoltak. Huszonharmadikán Luck birtokunkban volt. Este csapatunk sietve megszállották a krosinói hidót Luck városának területén. A harmadik vitéz támadás után csapatunk Lucktól délkeletre megszállották Podhajec és Krusi falvakat és az ut közben sok magyart szoronyal leterítették. (Luck ismét teljesen a miénk, mint azt Höfer már tegnap jelentette.)

A Styr-átkeléseknél folyt harcokban az előbb említett falvaktól kiessé északra a legutóbbi napok folyamán körölbélül ezer foglyot ejtettünk. Podcaied irányában az ellenség ellentámadásokat intézett ellenünk és valamivel visszaszorította csapatainkat. Smielevka falunál, (Kronhodótól délnyugatra) az ellenséget nyugat felé ismét visszaszorítottuk. (A Styr mentén fenvegető átkarolásunk elől visszavonuló orosz seregekről ma jelent Höfer.)

Russkij tábornok taktikája.

Páris. A Temps pétervári tudósítója táviratozza: Itt azt hiszik, hogy Russkij tábornok, az orosz északi hadsereg főparancsnoka mind nagyobb hatáskörhöz jut. Russkij azt a taktikát követi, amelyet a franciák: a lövészárók mögötti defenzívára szánta el magát.

Dünaburg ellen nem lankad a támadás.

Azt hiszik, hogy a németek Dünaburgtól délnyugatra fedezékeket fognak építeni a tenger-melléken, mielőtt megkezdénék az előrenyomulást a breszt-litovszk—moszkvai vasutvonal ellen. Dünaburgra már is erős nyomást gyakorolnak. A dünai orosz front ellen ismét megkezdődött az ellenség aktivitása. Rigát ugy is támadhatják a németek, hogy Dauzigből a tengeren át Libauba erősítéseket küldenek. Az ellenség egyébként szokott taktikáját követi, áttörési kísérleteket tesz és egyuttal erőteljesen támadja Friedrichstadot. Az ellenség fáradhatatlan újabb támadási módok kitalálásában.

Szegény hentések.

(„Nincs haszon a 7 korona 40 filléres zsiron!” — Mi az oka a sertésdrágaságnak?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 28.

Nem tudjuk: kacagjunk-e, vagy mérge- lődünk az aradi hentések vezetőjénél előttünk tett ama kijelentése fölött, hogy kénytelenek becsukni üzletüket, ha a tanács még nem adja a tegnapi kért árakat. Az egész város tombol a dühtől és a hentések ártatlan képpel jelentik ki, hogy ők kénytelenek becsukni a boltot, ők fönkremernek, ők éheznek, ők nyomorognak. Kuriózum képpen megkérdeztük Sztojakovics Milántól, hogy mi a hentések terve a városi tanács tegnapi határozata után. Tisztelt olvasó, tessék jól megfogódzkodni a székbe, nehogy leforduljon, olvasván a főhentesmester következő nyilatkozatát:

— Hogy csakugyan becsukjuk-e a boltunkat, azt ma még nem tudom megmondani kérem, mert az teljesen Arad város tanácsától függ. Ha a tanács holnap még újból meg állapítja az árakat és elfogadja az általunk javasolt árakat, akkor nem csukjuk be üzletünket, de ellenkező esetben igen. Tessék elhinni, hogy nekünk még akkor sincs egy fillér hasznunk se, ha a tanács úgy állapítja meg az árakat, ahogyan mi kívántuk. Ez esetben nem veszünk az áruicikken, de nem is nyerünk. Ha a város elutasít bennünket, akkor atornirozzuk a 100 darab sertésre kötött szerződésünket és Robicsék

Lajos készséggel visszaadja nekünk a 15.000 korona foglalt. Ő ugyanis ma már drágábban el tudja adni ezt a száz darab sertést. Így áll a helyzet kérem és ha akármit csinálnak is velünk, akkor is igaz, amit mondok, hogy a 7 kor. 40 filléres zsiron nekünk nincs hasznunk. A próbavágás alapján a városházán készült számítást mi nem fogadhatjuk el, mert azokat nem szakemberek készítették. A mi mesterségünkhöz nem ért se Probszt Mihály, se Zikó János. Ha szakember készítené a számvetést, majd kiderülne, hogy igazunk van.

A siránkozó hentestester után nem tartottuk fölöslegesnek, hogy a legnagyobb aradi sertéskereskedőhöz forduljunk és megkérdezzük tőle: miképpen állott elő a fogyasztó közönséget teljesen kiszákmányoló mostani helyzet. Robicsék Lajos a következőket válaszolta:

— Az aradi hentések nálam lekötöttek száz darab kővér sertést, kilogrammonként 5 korona 5 filléért. Kaptam rá 15.000 korona előleget. Kijelentem azonban, hogy örömmel bontom föl az üzletet, mert azonnal el tudom adni 5 korona 50 filléért. A Ferencvárosi sertés piaccon tegnap 6.30—6.40 korona volt elősúlyban a sertés kilogrammja (?) de ezt nem jegyezték hivatalosan. Aradon volt most Budapestről Károlyi Géza a legnagyobb vágó, aki naponta 3—400 darab sertést vág és állandóan van 4—5000 sertése. Ő kijelentette, hogy akár 8 koronáért is el tudja adni a zsír kilogrammját. Nem csak Budapestről és Bécsből jönnek hozzánk sertésekért, hanem még Szegedről, Kolozsvárról, Békéscsabáról, a legjobb sertésenyésztő vidékekről is. Bécsben tegnap csak 3600 darabot hajtottak föl, pedig a múlt év szeptemberében 14.500 darab felhajtás volt. A rettenő nagy drágaságnak a sertésbiány az oka. Az ugynevezett zsirsertésekben nagy hiány van, mert az idén nem lehetett bizlani. A kukoricát tudvalevőleg rekvirálták és még a hizlaldák se tudtak sertéseik számára kukoricát szerezni. A földmivélségi miniszterium nem adott kukoricát. Emiatt aztán tömegesen kellett eladni a sovány és félig hizott állatokat. Csak Aradról egyszerűen 3000 darab sovány sertést kellett elszállítani kukoricahiány következtében. Mivel pedig kevés a hizott sertés, tehát igen nagy ára van, mert a közönség mégis csak kívánja a sertésust és zsirra minden háztartásban szükség van. De nemcsak nálunk, hanem Németországban is ugyanilyen a helyzet. Ott azonban azért olcsóbb a sertésus, mert még mindig vannak huskészleteik a múlt évről. Ezen a helyzeten helybeli intézkedésekkel nem lehet segíteni és csak a kormány tudna országosan rendet teremteni.

„Nem lehet segíteni... nagy a hiány... kevés a sertés... országos rendezés kellene...” — milyen sokszor hangoztatott szavak... mindenki betéve tudja már — csak a kormány nem akarja meghallani.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkori a kiadóhivatalnál közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

Románia és a központi hatalmak balkáni tervei.

(Bukaresti kormány hivatalos lapja a Duna felszabadításáról. — Török tábornok látogatása Turnuszeverinben. — A román király ellenzéki politikusokat hív audienciára.)

— Távirati tudósítás. —

Bukarest—Szófia, szeptember 28.

Duna felszabadítása a központi hatalmak célja.

Bukarest. „Balkáni komplikációk” címen a román kormány hivatalos organuma többek között a következő érdekes sorokat írja:

Igaz legyen tehát, hogy a balkáni nemzetek állást foglalnak a döntő küzdelemben? Egy ismert történetíró mondta egyszer, hogy Európa sorsa Thrácia síkján fog eldőlni. Lehet, hogy az elfestőjén állunk annak a borzalmas döntésnek, amelynek az osztrák-magyar-német Szerbia elleni offenzíva és a bolgár mozgósítás csak előjátékát képezik. Ami a központi hatalmak szóbanforgó és előrelátott elhatározását illeti, erre vonatkozólag nincs mit mondanunk. 120 millió ember, kiknek összeköttetése tengeren a világgal el van zárva, keresi az összeköttetést az ázsiai szárazfölddel. Ez ennek a kérdésnek a hátsó indító oka. Ami a közvetlen célt illeti, arról van szó, hogy a törököknek segítségére menjenek és előkészítsék a hadjáratot Egyiptom ellen, Ausztria-Magyarország pedig a Szerbiával való régi rendezetlen ügyét fogja elintézni.

Bulgáriát illetően, a kérdés már sokkal komplikáltabb és bizonyos pszichológiai analízisre van szükség, hogy azt megértsük. Az entente azon ígéretéből, hogy a háború után visszatapják a makedóniai területeket, nem nyugosznak meg. Azt nem akceptálják. Az elővigyázatos bolgár kormány azt kérdezi erre az ígéretre, hogy mi történik akkor, ha a négyesszövetség a háborút elveszti, vagy pedig Makedóniát az osztrák-magyar-német csapatok megszállják? Megtörténhetnék ugyan, hogy az olaszok Valónából, az angolok és franciák pedig valamelyik aegai-tengeri kikötőből előtörnek, Szófiában azonban ennek a lehetőségét nyilván a problémák birodalmába utalják.

Az előbbi lehetőségnek van nyilván súlya a mi déli szomszédunk szemében. Ausztria-Magyarország és Németország sikere az ő aspirációik kielégítésével járna, míg az entente győzelme nagy Szerbiát teremtene, megerősítését annak a népek, amelynek esem felejtik el az 1918-ik évet, amelyet kiengesztelhetetlenül ellenségnek tekintenek. A bolgár álláspont megerősítéséhez tartozik tehát az egészséges nemzeti egoizmuson kívül, ami ilyen semmit sem lehet felhozni, egy erős adag gyűlölet is, ami már a temperamentum és az idegek dolga. Nincs itt az ideje ezen analitika folytatásának, aminek most már Görögország magatartásának boncolását is kellene eredményeznie. Görögországét, amely Bulgária elleni tradicionális magatartása és azon féltelme között ingadozik, hogy a lavinába essék és is és növelje a konfliktust.

Meglehet azonban, hogy az a láz, amely most a Balkán félszigetet rázza és nem zárja ki a lehetőségét még borzalmasabb harcoknak, mint a két év előttiék, önmagától szépen eloszlik, ha ugyanis igaz az, hogy Ausztria-Magyarországnak és Németországnak ebben a pillanatban nem az a céljuk, hogy Szerbián át ágyuval törjenek utat maguknak, hanem csak az, hogy az aknazárt megszüntessék, amely már egy évnél régebben tart. A köz-

ponti hatalmaknak e szerint nem Szerbia megbüntetése, sem a felvonulás Thrácia síkján át Konstantinápolyba, sem pedig a Konstantinápoly falai alatt megvívandó csata a céljuk, hanem csak feltárása egy elzárt utnak, ami ezeknek a hatalmaknak úgy gazdasági, mint katonai szempontokból igen fontos. Katonai szempontokból azért, mert ha a Duna szabad, módjukban áll elegendő embert és lőszert küldeni Törökországba; gazdasági szempontból azért, mert a szabad Dunán át délkeletről sok élelmiszert vonhatóak magukhoz Kisázsia-ból. Ezen utóbbi esetben a Bulgária által vállalt szerepnek nem volna aktív karaktere és szomszédaink lábhozított fegyverrel várakozó álláspontot foglalnának el a jövőben is. Azon a ponton, amelyen ma állunk, oktalanság volna jövődőléseket kovácsolni, amelyeket a holnap nap megduszodolhatna. De felhasználjuk az alkalmat, hogy még egyszer nyugalomra és egyetértésre kérjünk minden román, hogy a répet megkíméljük a tendenciózus, sőt gyakran kitalált hírek izgalmaiktól, amit a sajtó egy bizonyos része sűrűn felidéz. Bonyos, hogy ezek a lapok nem a mi érdekeinket szolgálják.

Török tábornok a román vezérkar volt főnökénél.

Bukarest, szept. 28. Suliman-Fente pasa török tábornok Turnu-Severinbe érkezett. A tábornok romániai utjának célja, hogy a Turnu-Severinben tartózkodó Avarescu román tábornokkal, aki régi barátja, találkozzék. (Avarescu tábornok három év előtt a mezőhegyesi naggyakorlatokon is részt vett, mint Románia meghívott katonai szakembere. Avarescu akkor a román vezérkar főnöke volt.)

Minisztertanács a bolgár és görög mozgósításról.

Bukarest, szept. 28. A román kormány tagjai tegnap délután a még gyengélkedő Costinescu pénzügyminiszter lakásán Bratianu miniszterelnök előnöklété alatt minisztertanácsot tartottak. Bratianu miniszterelnök ismertette az új külpolitikai helyzetet, amelyet Bulgária és Görögország mozgósítása idézett elő s amely tényekről a román kormányt hivatalosan értesítették. A kormány tagjai előbb a külpolitikai, azután pedig a belpolitikai helyzettel foglalkoztak és folyó ügyeket intéztek el. A minisztertanács fél 5 órától este 8 óráig tartott.

Ellenzéki román politikusok Ferdinánd királynál.

Bukarest, szeptember 28. Ferdinánd király tegnap kihallgatáson fogadta Bratianu miniszterelnököt, akivel hosszasan tanácskozott. Hírlik, hogy a király a közel napokban a román ellenzékek számos vezető politikusát is audiencián fogja fogadni.

Románia nem keres francia kölcsönt.

Bukarest, szept. 28. Hivatalos helyről jelentik, hogy azok a hírek, a melyek szerint Románia Antonescu igazságügyminiszter után Franciaországban egy több száz milliós kölcsön ügyében tárgyal, nem felelnek meg a valóságnak. Az igazságügyminiszternek, aki ezidőszert Svájcban tartózkodik, semmiféle missziója nincsen. Románia pénzügyi ereje különben is feleslegessé teszi, hogy kölcsönre szoruljon.

Bolgár szállítások Románián át.

Bukarest, szeptember 28. A bolgár áruknak Románián át való szállítása rendben folyik. A Németország részére szánt árukat a külön e célra küldött német, az Ausztria-Magyarország részére szánt árukat román kocsikban szállítják Predealig. Ez utóbbi bolgár küldemények részére Predealon megfelelő számú magyar vagonok állnak készenlétben. Az utóbbi időben Szalonikiból nem érkezett Románia részére Bulgárián át semmiféle küldemény. Bulgária hadikészülődései ezeket a szállításokat előreláthatólag nagyon meg fogják nehezíteni.

Orosz csapatmozdulatok a román-besszarábiai határon.

Bukarest, szeptember 28. A jassyból érkező hírek szerint az utóbbi napokban Besszarábia különböző részeiben nagyarányú csapatmozdulatok folynak. Odesszából számos lovas és tüzérségi osztag érkezett a tartomány belsejébe.

Románia semleges marad.

Bukarest, szeptember 28. A „Frankfurter Zeitung” tudósítója táviratozza, hogy a négyesszövetséghez közelálló körökben határozottan kijelentették, hogy ma már kétségtelen, hogy Románia továbbra is semleges marad.

Bukarest, szeptember 28. Szalonikiból jelentik: Az idevaló ujságok közlik, hogy a négyesszövetség követői szóbeli előterjesztést tettek a román kormánynál és arra kérték, hogy szüntesse meg semlegességét. Bratianu miniszterelnök azt felelte, hogy katonai természetű okok nem engedik meg Romániának, hogy ez idő szerint valamilyen akciót kezdjen.

Bukarest, szeptember 28. Bulgária elhatározása Bukaresiben rendkívüli feltűnést keltett. Amig Filipescu „Epoca” című lapja állandóan a mozgósítást követeli, addig Take Jonescu hivatalos organuma, a „La Roumanie”, nagyon tartózkodóan ír és az új helyzetet nem hozza kapcsolatba Románia sorsával. Az „Indépendance Romaine”, amely tudvalóval a kormány hivatalos lapja, visszautasítja azoknak a heves hangját, akik a kormányt megfenyegetik arra az esetre, ha nem mozgósítana. Az „Indépendance” megállapítja, hogy ezek az urak legjobban hitük szerint is idegen érdekeket szolgálnak és mint agent provokatoréket kell őket tekinteni.

Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyelmébe.

Miután tábori postautalványon az irásbéli közlemény nincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háborúból pénzt küldenek, hogy egyidejűleg külön levelező-lapon jelezzék, hogy az összeget milyen célból küldötték.

Hadsereget küld az entente Makedóniába.

(A görög király átvette országa kormányzását. — Boris trónörökös a bolgár hadak élén. — Szerbia segítséget vár.)

— Távirati tudósítás. —

Athén—Szófia, szeptember 28.

Konstantin király, miután egészsége teljesen helyreállt, átvette a politika teljes vezetését.

Görögország és szomszédai.

Berlin. A Lokalanzeiger jelenti Athénből: A bolgár-román tárgyalások — amelyeknek célja a közös állásfoglalás volt — eredménytelenek maradtak. Ezt bizonyítékul tekintik Románia békés magatartását illetően. Tekintélyes görög körök a törökökkel és bolgárokkal akarnak egyezségekre jutni.

Az entente százötvenezer főnyi serege a Balkánon.

Róma, szeptember 28. A Tribuna jelenti: Komoly politikai körökben azt mondják, hogy az entente-hatalmak Makedonia Vardar-menti vidékenek megszállását végleg elhatározták. Ezáltal részben megkönnyítették a szerbek ellentállását az osztrák-magyar és német operációkkal szemben, másrészt adott esetben kikényszerítik maguknak az utat Bulgárián keresztül Törökországba. Meg vannak győződve arról, hogy Venizelosz megadta az engedélyt az entente szaloniki partraszállásához. Nemcsak azon előnyökért, a melyeket ezért Görögországnak nyújtanak, hanem a görög-szerb szerződés értelmében.

Szófia, szeptember 28. Az entente itteni követi közölte a bolgár kormányt, hogy kormányaik már legközelebb megvalósítják azt a határozatukat, hogy 150.000 embert hajoznak ki a makedon és albán partokon és ezzel a sereggel megszállják Makedóniát.

Berlin, szeptember 28. A Tägliche Rundschau chiassói tudósítója jelenti, hogy Olaszország legközelebb csapatokat tesz partra Szalonikiban. A partraszállást francia és angol hadihajók fogják fedezni. Az a hír terjedt el, hogy Cadorna ellenzi ezt a partraszállást. Remélik, hogy Görögország nem fogja a partraszállást megnehezíteni.

Berlin, szeptember 28. A Berliner Tageblattnak jelenti Luganóból: A Hestia című görög lap szerint Anglia és Franciaország felmentették Görögországnak, hogy 150.000 főnyi segédsereget küldenek erős tűzérsséggel Görögországba, ha a görögök Szerbia segítségére sietnek.

Boris trónörökös átvette a bolgár főparancsnokságot.

Athén. Az összes bolgár hadsereg felletti főparancsnokságot ma átvette Boris trónörökös. Már eddig is kétszázötvenezer ember áll zászlók alatt.

Szófia, szeptember 28. Igen sok önkéntes jelentkezett van. Makedóniából a határon át naponta százával szöknek át és kérik a hadseregbe való felvételüket. A német és osztrák-magyar követéségek előtt nap-nap után zajos és jelkes tüntetések folynak le, míg az entente követéségeinek palotáit rendőrség őrzi, noha erre szükség nincs, mert a bolgár nép soha

sem feledkezik meg méltóságáról. A szófiai helyőrség tisztikarának bankettjén a monarchia és Németország fegyvereinek dícsőségére több pohárköszöntő és beszéd hangzott el. A török követség előtt fátylas zenét tartottak és több beszédet mondtak. A városi tanács elhatározta, hogy egy teret Budapestről, egyet Bécsről és egyet Berlinről fognak elnevezni. A szófiai iskolákat bezárták és az épületekben katonákat szállásoltak el, de a tanuló itjuság azért naponta megjelenik az iskolában és élelmiszereket, de főképen sok dohányt visznek a katonáknak.

A bolgár partok blokádja.

Bukarést, szeptember 28. A Seara szaloniki tudósítója jelenti: Arról értesülök, hogy az Egei-tengeri szövetséges flotta a bolgár part blokádjára készül. Ha ez megvalósul, ez lesz az első megtorló lépés Bulgária ellen.

Szerbia az entente segítségében bizik.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A szerb határon tovább tolynak az ágyuharcok. A szövetséges tűzérsség Belgrád mögött egy városból kivonuló trén-oszlopot ágyuzott, a melyet teljesen megsemmisített. A Topcsideren, súlyos veszteségeik mellett szétszörtük az elienséges gyalogságot.

Szaloniki, szeptember 28. Tegnapelőtt befulottak az itteni kikötőbe a Memphis és a Saint Pierre nevű francia hajók, amelyek 5000 tonna hadiszert és megfelelő számú kiképzett személyzetet hoztak Szerbia részére. A hadiszert kirakodása azonnal megkezdődött.

Berlin, szeptember 28. A Berlingske Tidende párisi tudósítója beszélt Vesznics szerb követtel, aki a többek között a következőket mondta:

— Most már olyan a helyzet, hogy közbe kell vágni és pedig közbe kell vágni minden parlamenti vitaközös nélkül.

A Temps tudósítója is beszélt Vesznicsel:

— A bolgár mozgósítás — mondotta a szerb követ — nem jelenthet mást, mint azt, hogy Szerbiát rövid időn belül meg fogják támadni. Az entente felajánlotta a „Balkán németjeinek” az 1912-ben követelt makedon területet. Ez azonban nem elégíti ki Bulgáriát. A szerb hadsereg bizik az entente segítségében és képes lesz megvédeni magát.

Naptárhirdetőink szives figyelmébe.

Az ARADI KOZLONY kiadóhivatala az előbbi évekhez hasonlóan az idén is díszesen illusztrált naptárt ad ki. Arra kérjük t. hirdetőinket, hogy feladni szándékozt hirdetésüket — annak megfelelő helyen való elhelyezése érdekében — idejekorán hozzánk juttatni sziveskedjenek.

Huszártisztek afférja a lovaregylettel

(A katonáskodó zsokek tippei. — Plovokálták Batthyány Elemér grótot.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, szeptember 28.

A háboru óta több zsoké teljesít katonai szolgálatot, köztük Janek, Csizsár, Varga, Pretzner, akik mint önkéntesek lettek besorozva a hadseregbe. A zsokek megkapják az önkéntesi karpaszománt. Lehet, hogy sz önkéntes zsokek kedvéért, de lehet, hogy más okból is, temérdek katona járt ki a versenyekre és az egyik katonatisztesoport tizenkétezer koronát nyert a versenyen.

Még a mult meetingen, az első hadimeetingen történt, hogy az egyik versenyben indult Őszi Kornél, az ismert turfújságíró istállójának lova is, Bankáröcsese. Előrelátható volt, hogy Bankáröcsese favoritja lesz a versenynek s a mikor a futam előtt kifüggesztették az induló lovak számaát s a mikor a buk-mékerek helyén, a ringben, kihírták a kvotákat, a melyekkel a lovak fogadhatók, Bankáröcsese első fogadója egy honvédhuszár-kadét-örmester volt, a ki 3:1 arányban ötezer koronával fogadta a lovat. A mikor nagyobb összegekkel fogadnak egy lovat, rögtön leszáll az odsa, a következö fogadók már nem kaphatták 3:1 arányában, nem kaptak háromszoros tétet a tétjükért, jóval kevesebbet és néhány perc alatt a verseny első favoritja lett Bankáröcsese. Maga az istálló tulajdonos Őszi Kornél is megkéselt a fogadással, már ő sem kapta a saját lovat 3:1 arányában.

Valaki az istállótulajdonosok közül, hogy kicsoda, nem tudni bizonyosan, erősen kifakadt s a verseny után — amelyet csakugyan a Bankáröcsese nyert meg — olyan kifejezéseket használt, amelyek sértöek voltak a huszár-kadét örmestere. Hangosan kiáltozta és terjesztette a versenytérpen, az istállótulajdonosok között, hogy összejászhatott a fogadó az istálló valamelyik alkalmazottjával, sőt azóta ugyanaz az istállótulajdonos a bécsi versenyeken is súlyos kijelentéseket tett a huszárkadét örmesterről, aki egyébként vidéki gyáros, most katonai szolgálatot teljesít.

Igy terjedt el az a hír, hogy a katonák összejászának a katonazsokekkel s azt Batthyány Elemér gróf, a Lovaregylet igazgatója megmondta az egyik önkéntesnek:

— A mi szabályunk értelmében — mondotta — nem szabad lovagló zsokekkel érintkezni.

— Méltóságos uram, — mondotta az önkéntes — mi nem a zsokekkel érintkezünk, hanem a katona bajtársainkkal. Különb az önkérelmére kerültek be a zsokek önkénteseknek.

Az önkéntes ezután elővette a könyvét, s megmutatta Batthyány Elemér grótnak, hogy eddig 25.000 koronát vesztett a versenyeken.

Másnap két tiszt kereste föl a grótot és arra kérték Batthyányt, hogy adja ki nekik az istállótulajdonos nevét, aki uton-uttfélen diffamáló nyilatkozatokat tesz. Batthyány Elemér gróf azonban a Lovaregyleti szabályokra hivatkozva, nem teljesíthette a katonatisztek kérését s a sértö istállótulajdonost nem nevezte meg.

A tiszték erre eltávoztak s egy tanácskozáson, amelyen ezredesük is részt vett, úgy határoztak, hogy lovagias uton kérnek most már elégtételt magától a Lovaregylet igazgatóságtól, illetöleg annak elnökétől, Batthyány Elemér gróttól. Hétfőn a magukat sértve érzö huszártisztek megbízottai megjelentek a Lovaregylet elnöknél s magyarázatot kértek az egylet igazgatóságának álláspontjáról.

Ugy értesülünk különben, hogy az affér következtében meg fogják tiltani a katonazsokeknek a lovaglást.

Kozákroham az aradi háziezred ellen.

(Harminchármasok harcai az orosz határon. — Menekülők a lövészárkokban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 23.

Az aradi háziezred szeptember eleje óta az északi harctér egyik legnehezebb pontján harcol: Kelet-Galicia határán, a hova legtöbbször zúdult az oroszok nagy erővel végrehajtott ellentámadási kísérlete. A Pflanzler-Battin, Bothmer és még északabba a Böhmer-Ermolli hadseregek hetek óta minden erőt megfeszítve álltak és hártották el azt a csapást, a melyet a cár fővezérsége alá került orosz sereg diadalmas előrenyomulásunk megállítására szánt. Am kelet-galiciai szárnyunk behajtása nem sikerült Iwanow tábornoknak és csapatainak — áldozatok árán ugyan — de visszavetették az egész orosz offenzíva kísérletét, ép úgy, amint most már vissza kell húzódnia az északabba megkísérelt második orosz offenzívának is a wolhyniai várterületen.

A harminchármasok kelet-galiciai harcairól Aradon különböző hírek terjedtek el az utóbbi napokban. Beszéltek arról, hogy az ezred kedvezőtlen körülmények közé került és így többen az oroszok hatalmába jutottak. A közszó híre szárnyán az ilyen verziók mindig nagyon nőnek és ezáltal is a valóságnál sokszorta tulzottabbak voltak az itt-ott hallott híresztelések. Az ezred legutóbbi, kétségtelenül nehéz és súlyos harcairól hiteleset a következőkben mondott el egy fiatal harminchármas tiszt, aki családi ügyei elintézésére rövid szabadságot kapott és most Aradon tartózkodik:

— Szeptember első napjaiban az aradi háziezred átlépte az orosz határt. Szeptember elsején már a határ közvetlen közelében állottunk, de a makacs utóvédharcok még elartottak és csak szeptember 7-én délután egy órakor léptük át a határt. Ünnepélyes percek voltak ezek, amint meg is írtam az Aradi Közlönynek. Orosz földre a harminchármasok közül először az ezred első zászlóaljja lépett. Meisl százados, a zászlóalj parancsnoka megható és katonásan egyszerű szavakkal fordult a tizenhárom hónap óta lankadatlan erővel harcoló katonákhoz, akik lelkesedve hallgatták parancsnokuk szavát. Feledhetetlen pillanatok voltak ezek! Kevéssel utánunk átvonult a határon Seidl főhadnagy vezetésével a második zászlóalj is, nem kevesebb meghatottsággal és nem kisebb lelkesedéssel. Megkapó gondolata volt a határ átlépésénél ezredparancsnokunknak Pfiszter ezredesnek. Amikor a határ jelző egyszerű barna foszlophoz ért, leszállt lováról, maga vette a kezébe a számszámot és kivágta az oszlopot: hadd őrizze meg az aradi háziezrednél később időkig a nagy háború egyik szerény, de sok vérrrel megváltott emlékét: az orosz határosszlopot, amely mellett büszkén és diadalmasan döngött el az aradi bakák lépése.

— Orosz földön ültük meg néhány nappal később az első zászlóalj parancsnokának, Meisl János századosnak kitüntetését. Ide ért ugyanis az ezred után küldött hír, hogy a király az ellenséggel szemben tanúsított kiváló vitéz magatartásáért a századosnak most már másodikban adományozta a signum laudis. Közvetlen parancsnokunk kitüntetését, amelyet a keletgaliciai előrenyomulásban tanúsított haditettéért kapott, valamennyiünket őszinte örömmel töltött el. Ezzel egyidejűleg érkezett meg több fiatal bajtársunk kitüntetésére is: Kurtay Károly, Hegyessi László, Budocz Aurél és

Szalkai Oszkár zászlósokat első osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki és megkapták ezt a szép kitüntetést Zeyk Elemér, a közben megsebesült Kotsis Ferenc, továbbá Karczagi József, Péterfy Ernő és Wolf Gyula hadapródok is, valamint Zuster Károly hadapródjelölt.

— Szeptember közepe előtt a harctér más helyére rendelték az ezredet és az oroszok meginduló ellenoffenzíváját az aradi háziezred már Kelet-Galicia földjén harcolta végig. Ezek igen kemény napok és nehéz harcok voltak. Az oroszok rendkívül hevesen és nagy erővel támadtak ellentünk. Szeptember tizenötödikén a kelet-galiciai Gassau falu ellen intézett a háziezred elszánt rohamot és sikerült is kivétnie az ott befészkelte oroszokat. A harc több áldozatot kívánt. Többek közt itt sebesült meg kedves bajtársunk: Jelen János hadapród is, aki a következő napon, még mielőtt a kötőzhelyről elszállíthatták volna, belehalt súlyos sebébe.

— Valamennyi harcunk között a legkeményebb azonban az volt, amikor egy kozákrohamot hártottunk el. Ezredünk állása mellett egy másik — ausztriai gyalogezred harcolt. Arkaink előtt drótkadályok vonultak végig, amelyekre az orosz tüzérség gránátzapot zúdított. Itt-ott már részeket vágtak a felrobbant gránátok az akadályokba és ezzel elérkezettnek látták az ellenség az időt a rohamra. Heves fegyver- és géppuska-tüzeléssel fogadtuk a rohamra özönlő oroszokat és a támadás előttünk nem is jutott előbbre az akadályoknál.

A szomszédunkban harcoló ezred azonban kedvezőtlenebb helyzetbe jutott, mert egyes szakaszai az ellenség hatalmába kerültek. Őriási hurrázással rohantak itt előre az oroszok és sikerült nekik betörni a velünk párhuzamos állásokba és onnan oldozó tűz alá vettek. Az idejekorán előrevetett tartalékok felhasználásával azonban visszavertük ezt a véres támadást is.

— Alig ráztuk le azonban ezt a rohamot, újabbat és minden eddiginél hevesebbet kellett kiállnunk. Kozákok jöttek rohamra. Az oroszok eltanulták tőlünk a lovasságnak gyalogos harcokra felhasználását és újabban a lövészárkokban nemcsak az oroszok állnak szemben a mi lőről leszállított huszárjainkkal, a féltelmes vörös ördögökkel, hanem az oroszok is csatasorba állítják a kozákokat. A kozákok közt vannak gyáva gyujtogatók, fosztogatók is, akik csak pusztítani járnak, de egyes újjászervezett, erős vezetés alá adott kozákok kemény és ördögi harcosok. Négy száz ilyen elszánt kozák pokoli rohamát álltuk ki. Nem lehet azt így leírni, hogy milyen harc volt ez. Jellemzősül elég annyi, hogy a négy száz kozákból jóformán hirmondó sem tért vissza, addig harcoltak, amíg tüzelésükben elpusztultak. Azonban halálraszánt támadásukkal a mi sorainkban is veszteségeket okoztak. Szuronnal, puskaaggal, kozáklánsával, de helyenként bizony még puszta ököllel is harcoltak ezek a félig vad, nagy erejű emberek. Ez a csata a legvéresebbek közé sorozható, amelyben csak résztvettek a harminchármasok a hosszú hadjárat folyamán.

A harcoknak azonban nemcsak katonai áldozatai vannak mindkét oldalon, hanem polgári egyének is nem egyszer életükkel fizetik meg, hogy idejében el nem menekültek a tűz-

vonalból. Itt Kelet-Galiciában lassan visszazállingóztak a lakosok a többé-kevésbé feladott falvakba és most, amikor újult erővel fellobbantak a harcok, sokan nem tudtak elmenekülni az ide-oda hullámzó ellenséges vonalak közeléből. Az ilyen szerencsétlen emberek, ha falucskájuk közelébe jut a harc, igyekeznek valami védelmet keresni életük és megmozdítható vagyonaikuk számára. A gránátok otthon minden pillanatban halállal fenyegetik a szerencsétleneket és miután majdnem minden község csak utcai harc árán cserél gazdát, sehogy sem biztonságos megmaradni a féltett otthonban, amikor már egészen közel ért a harcok dühöngése. Paradox hangzása van: ezek a megriadt emberek a háború elől a tűzvonalban, a lövészárkokban keresnek menedéket. Oda vonják be magukat valamelyik hátrább fekvő árokba, a tartalék mellé, a második védelmi vonal árkaiba. De az ellenséges lövedékek ide is eljutnak néha és épen a harctérről eljövetelemből megelőző napokban történt meg egy ilyen szomorú eset.

Ijedt, menekülő galiciai rutén ember húzódtott be egyik árknakba. Idősebb ember, tul a katonáskodásra alkalmas koron. Egész családjából csupán egy vézna, sovány, ijedezemű fiúcska, egész vagyonaikából mindössze egy tehén maradt meg. A család többi tagjai, ha férfiak: katonák, ha asszonyok: elsodorta, halálba vitte őket a háború szörnyütsége. Az apa a fiú és a tehén ott bujtak meg az elhagyott fedezékben és remegve hallgatták a harc zaját. Az egyik ellenséges nehéz gránát épen ebbe a fedezékbe talált. Összetépvé, felismerhetetlenül omlott véres tömeggé össze a három élőlény, aki menedéket jött keresni oda, ahol szőzau és ezren diadalt, vagy halált keresnek.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

— A színházi iroda hírel. Megnyitó előadás. Csütörtökön t. hó 30-án kezd meg a társulat az idei színi idényét, első előadás lesz a Király színház legnagyobb sikert aratott operett újdonsága, „A bájos ismeretlen” (Die schöne unbekante) melyben először lép fel, mint újonnan szerződött tag Horváth Mici az új szubrett primadonna, kivüle a többi szerepeket is a társulat elsőrendű tagjai játsszák, külön kell említenünk, hogy az operetteköl az aradi 33-ik gyal. ezred zenekara is közreműködik, a mi lehetővé teszi, hogy a közönség minden zenei szépségben gyönyörködjön. „A bájos ismeretlen” tekintettel az előre látható óriási sikerre, egész héten műsoron marad. Egyben tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy a Honvédelmi miniszterium részéről megkeresés ment az ország összes színházaihoz, hogy a Hadsegélyző hivatal részére a színházi belépő jegyeket egy-egy 2, 4 és 10 filléres jótékony adakozásra szolgáló bélyeggel lássa el, e nemes szívű adakozásra felhívjuk a közönség figyelmét.

* Vigjáték-száger az Apollóban. Drámai események kifejezésére sokkal alkalmasabb a kinematográfia művészete, mint a finom ötletesség felépítésére s épp ezért különös figyelmet érdemel az Apolló-színház ma bemutatott újdonsága, az „Üdvöske”, amely szinte páratlanul áll a maga zénerében. A helyzetkomikumot, az események groteszk beállítását még nem látjuk mozivígjátékban ezallemeseben kiaknázva. A kinematográfia irodalmának igazán különösen sikerült alkotása ez a film, amelyben nemcsak az írói ötletesség, hanem a rendezői zsenialitás is elismerést érdemel. A híres Eclair-filmgyár fenomenális vigjátéka zsufolt házat vontott az Apollónak, amelynek nézőterét hangos derűtség töltötte meg a darab bemutatásakor. Nagyon tetszett a publikumnak az új harctéri sorozat is, amely a háború eseményeinek sok színes s megkapó epizódját tükrözi vissza eredeti fólvételekben. A ma nagy sikerrel bemutatott új műsort még szerdán vetíti az Apolló-színház.

H I R E K.

Leszállítja a kamatlábat
az osztrák-magyar bank?

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, szeptember 25.

Hir szerint az osztrák-magyar bank a legközelebbi napokban leszállítja a kamatlábat, amely jelenleg öt százalékos. A jegybank a háború kitörése óta kétszer csökkentette a kamatlábat, még pedig október 14-én tavaly és az idén áprilisban. Nem érdektelen a közszövből álló kamatleszállítással kapcsolatban áttekinteni, hogy a jegybank 1912 óta hogyan és mikor változtatta meg a diskontót. 1912 január elsején a kamatláb öt százalék volt, a melyet ez év október 26-án, a Balkán-mozgósításkor, öt és fél százalékra, majd november 16-án hat százalékra emeltek.

A kamatláb ekkor egy évig, a Balkán-háború tartama alatt változatlan maradt és csak 1913. november 28-án redukálták öt és fél százalékra, majd 1914. január 20-án öt, február harmadikán négy és fél, március 12-én pedig négy százalékra. A szerb ultimátum után, július 27-én, a főtanács öt százalékra emelte a diskontót, július 31-én hat, augusztus 3-án pedig nyolc százalékra, a mi páratlanul áll a jegybank történetében.

Nem sokkal azután, augusztus 21-én, a közvélemény nyomása alatt és a hangulat nyugodtabbra fordultával, egyszerre hat százalékra szállították le a kamatlábat, október 29-én pedig öt és fél százalékra. Azóta csak most áprilisban volt újabb redukció, a második hadikölcsön kibocsátása előtt, amióta a jelenleg is érvényben levő, majdnem normális öt százalékos kamat áll fenn. A tervbevett újabb kamatcsökkentés legjobban bizonyítja, hogy Ausztria és Magyarország helyzete mannyire kedvező és biztató.

Nikolajevics nagyherceg
száműzetésben.

(A bukott fővezér Tifliszben. — A kaukázusi mesevilág.)

Távírat. Tiflisz.

Pétervár, szeptember 25.

Nikolajevics Miklós nagyherceg, aki az orosz hadsereg főparancsnoka volt, száműzetésbe ment. Unokáncse és uralkodója, a cár Tifliszben küldte. Ezt a világot a nagy Knut Hamsun mesevilágának nevezi. Ebben a mesevilágban bőségesen ideje lesz a csödbe került nagyhercegnek gondolkozóba esni afőlött, hogy mi lesz abból a rengeteg embertömegből, amelyt ő a háborúba beiekergetett.

Most Tifliszben van. Kedves és mulattató hely ennek az ázsiai negyed. Csendes, lomha városka, ilyenek látja Knut Hamsun is. De a másik oldalon: kirakatos üzletek, lovasutak, variéték, színházak, hölgyek és urak európai öltözetben. Az ázsiai negyedben még utcák sinesenek, labirintusok, ahol el lehet tévedni, zugok, lépcsőmenetek fal és le, felér és tarka turbánok tömkelege. Mindenki lassan megy, senkinek sem kell itt sietnie. Néhol kék és zöld turbánt is látni. Cizellált fémből készült derékövekkel járnak a kurdok és tarka selyemövel a perzsák. Örmények és hatalmas kurdok, meg a kaukázusiak legyvert viselnek.

Lovakkal, kutyákkal, szamarakkal ülnek az utcák előtt az iparosok. Hosszu burnuszokban ülnek a szabók, állig felfegyverkezve, hatalmas prémkucsával és varrnak, lábukkal bajtják a varrógépet.

Néhol íróbódékat látni. Nyilvános, de zugirnokok várják itt az ázsiai népeket, akiknek minden irnivalójukat elintézik pénzért. Többnyire diákok vagy papnövédek voltak az előtt és csak azután tértek át a világi foglalkozásra. Az írás itt szent művészet és a papír is szent, mert erre másolják a szent könyveket. A híres seik, Abdul Kader Gilani soha nem ment el íróbódé előtt, hogy a szent mosakodást el ne végezte volna és végül is olyan szent ember lett, hogy képes volt egyetlen olajtögyéből egy egész hétig élni.

Azután a szőnyegbortok zagyva tarkasága. Tolmácsok vezetik az idegent és alkusz-

nak. Itt rettenetesen alkusznak. Milliókat kérnek és krajcárokat elfogadnak. És a tolmácsok még nem is alkusznak olyan ügybuzgósággal, mint kellene.

Azután téglavörö-re festett emberek jönnek. A szakálluk, a körmeik és a tenyerük belseje vörös. Perzsák és afgánok ezek, közöttük egy-egy tatár. Ezek jámbor emberek, azért festik magukat.

És a tarka egyveleg, ez az operettszerű ázsiai város, ahol a legmodernebb nyugati keveredik egybe a messzi kelettel, ez most Nikolajevics új székhelye.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Bulgária megszállta a volt török területeket.

Szofia. A Bulgáriának átengedett török területeket, a melyek háromezer négyzetkilométer kiterjedésűek, a bolgár csapatok, melyeket hadiéltszámra emeltek, ma birtokukba vették. Egyidejűleg a bolgár közigazgatási hivatalnokok is megérkeztek az új területekre. Az új határmegállapítást osztrák-magyar-német, svéd, török-bolgár tisztekből álló bizottság végzi. A dedagatsch-drinápolyi vasútvonal már öt nap óta bolgár kezelés alatt áll.

Ferdinánd király távirata Konstantinhoz.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung jelenti Konstantinápolyból: Ferdinánd bolgár király Konstantin görög királyhoz táviratot intézett, melyben határozottan kijelenti, hogy a bolgár mozgósítással semmiféle támadásszándéka Görögország ellen nem áll összefüggésben, hanem ellenkezőleg Bulgária nagy súlyt fektet a jó viszony kialakulására a két ország között. A távirat a legaktuálisabb politikai jelentőséggel bír annál is inkább, miután a második Balkán háború óta a személyes viszony a két király között teljesen megszűnt.

Rennenkamp halálos ítélet előtt.

Rotterdam. A Nieuwe Rotterdamsche Courant azt jelenti, hogy az orosz hadseregben a tiszt- és municióhiány ismét nagy mértéket ölt. A német nevű orosz tiszteket a frontról elkergették, számos ilyen tisztet egyszerűen agyonlőttek. Rennenkamp tábornok, aki szintén orosz-német származású, Moszkvában börtönben ül és várja a kimondandó halálos ítéletet.

Általános sztrájk fenyeget Oroszországban.

Genf. Itt az a hír terjedt el, hogy az általános sztrájkot proklamálják egész Oroszországban október elsején. Ezt már betegezett ténynek tekintik. A helyzet Oroszországban napról-napra válságosabb. Allítólag ország-szerte nagy összeesküvés terveit fedezték fel.

Félmillió adomány kárpáti falvak újjáépítésére. Sopronból jelentik: Eszterházy Miklós herceg félmillió koronát adományozott az oroszok által elpusztított kárpáti falvak felépítésére.

Dumba nagykövet visszahívása. Amsterdamból jelentik: Párisi jelentés szerint a monarchia az Egyesült Államok kívánságának Dumba Konstantin nagykövet visszahívását illetőleg eleget tett.

— Porcia Nándor gróf hősi halála. Augusztus 13-ikán az északi harctéren hősi halált halt Porcia Nándor, Porcia Aladár herceg egyetlen fia. Az ősrégi Porcia család multja a régi Szeambriában gyökerezik. A mikor Attila másfél ezer évvel ezelőtt Aquileját ostromolta, Armanus római főnemes, akitől a Porcia családfő ered — mint fővezér esett el a harctéren. A későbbi korban János Ferdinánd grófot III. Ferdinánd császár rendeletére az akkori Lipót főherceghez játszó és tanulóársul hívták meg és amikor Lipót az osztrák császári trónra lépett, Porcia János grófot, aki ekkor már a császári ház első minisztere volt, 1698-ban elsőszülöttségi örökösödéssel hercegi rangra emelte. János herceg utódai alapították a krajnai és karinthiai hitbizományokat, amelyek jelenlegi tulajdonosa herceg Porcia Aladár, egyetlen várományosa pedig a most hősi halált halt Nándor gróf volt. Az ifjú Nándor gróf dédapja Porcia Ottó, dzsidás százados a negyvennyolcas időkben kiváló szerepet játszott; a magyar tábornoki rangot is felajánlották neki, de ő azt nem fogadhatta el. A jelenlegi olasz háború legnagyobb részben a Porcia hercegi hitbizományi birtokokon folyik, még pedig a Plöcken-hágó körül. A Mauthen mellett levő vetzmanni óriási hercegi fűrészgyárak épületei, valamint a kötschachi, bierbaumi, oderdrauburgi, möderndorfi kastélyok és egyéb épületek, továbbá a herceg spítali főudelmi kastélya ma mind kaszárnyák és kórházak, mert a herceg önként ajánlotta fel. Az ősrégi család — amelyről a palota korridoros udvarán ez a felírás olvasható: Porcia aut Porcia ex sanguine Ragum Trojanorum et Szeambrorum progenitus. — amelynek családfáján Hohenzollern és Esterházy grófok is találunk. — Porcia Nándor gróf halálával a kihalás előtt áll. Egyetlen fia volt Aladár hercegnek és a herceg egyetlen fivére Porcia Lajos gróf huszárcapitány szintén gyermektelen. Ha a német-magyar ág kihalt — különös játéka a sorsnak — a hitbizomány az olasz Porciákra száll — és az óriási uradalmakat és kastélyokat az ifjú Porcia Nándor gróf hősi halála juttatja az olasz ág kezére.

— A hadiadó beszámítása a virilistáknál. Arad város adóhivatala már elkészítette a legtöbb adót fizetők névjegyzékét, amelyből az 1916. esztendőben virilis jogn a törvényhatósági bizottságba lépő polgárok lajstromát állítják össze. A virilisták összeállítása azonban még nem történhetett meg, mert a virilis-jog elnyerésére ezidén a hadiadónak is van befolyása, amennyiben az egyenes állami adó mellé a hadiadóban kirótt összeget is beszámítják és az így legtöbb adót fizető hetvenkét polgár kerül virilis jogn a törvényhatósági bizottságba. Az új rend előreláthatóan több változást fog okozni a virilisek névsorában.

— Kereskedelmi forgalom Orosz-Lengyelországgal. Az aradi kereskedelmi és iparkamara tudomására hozza azoknak a kereskedőknek és iparosoknak, akik üzleti összeköttetésbe akarnak jutni az orosz-lengyelországi meghódított területen levő kereskedőkkel, hogy cégük ismertté tételé céljából hirdetésekkel adhatnak fel az ott havonta kétszer megjelenő hivatalos lapban. Egész oldalas hirdetés ára ötven korona, a legolcsóbb hirdetés két koronába kerül. A hirdetés egyéb módzatairól az érdeklődőknek készséggel ad felvilágosítást az aradi kereskedelmi és iparkamara.

— Az aradi vasvitéz. Amikor az országban mindenfelé megindult a lázas tevékenység, hogy német mintára vasvitézt, vashonvédet, vaskatonát állítsanak, hadi jótékony célra árusítva a szoborba verendő szöveget, az aradi Kossuth asztaltársaság is kezdett ilyen mozgalmakat. Időközben azonban a hadsegélyző hivatal az egész ország közönségének áldozatkésztséget felölélő ilyen célú szobrot állított fel Budapesten: a Nemzeti Áldozatkésztség lovasszobrát és a belügyminiszter arra utasította a törvényhatóságokat, hogy ne engedjék helyi vasvitézekkel megosztani az egységes akciót. Így történt, hogy az aradi vasvitéz mozgalomhoz sem adott (igen helyesen) Vargass Lajos polgármester engedélyt. A polgármester elutasító határozata ellen most a Kossuth asztaltársaság felelősséggel élt és a felelősséggel azt vitatja, hogy a vasvitézből 4000 korona tiszta jövedelmet helyeztek kiállításba a humánus hadi jótékony célra, míg az emlékmű előállításának költségeit pénzben, vagy anyag adományban az asztaltársaság tagjai fedezték és más vidéki városokban (például Szegeden, Pozsonyban) akadálytalanul működnek a helyi vashonvéd, vasvitézes akciók. — Nem valószínű, hogy a felelősség eredménytelenségével járna, mert a belügyminiszter rendelete kifejezetten követeli az ilyen helyi akciók megszüntetését, ha a helyi vasvitéz még nem készült el és Aradon még csak papírból kivágott mintában van meg a vasvitéz és aki ezt a papírmintát a város háza előcsarnokában látja, arra a meggyőződésre juthat, hogy művész szemponiból is igen jó, ha ez a vasvitéz soha és sehol nem kerül felállításra.

— A fém rekvirálása. Most, hogy a kormány elrendelte a fémtárgyak bejelentését, illetve később bekövetkezendő rekvirálását, aktuális arra utalni, hogy ugyanez az intézkedés Németországban már régebben megtörtént. A hadvezetőség július 30-án úgy intézkedett, hogy október 16-ig meg kell történnie a rész- és nikkeltárgyak lefoglalásának, illetve bejelentésének és elszállításának. Az átvételi árak általában középáraknak felelnek meg, a kereskedők azonban nem kötelesek arra, hogy a lefoglalt fémtárgyakat az átvételi áron a kijelölt raktárakba önként elszállítsák, hanem joguk van megválni, amíg a kiszállítás megtörténik. Előreláthatólag október 16-ig teljesen le lesz bonyolítva a lefoglalt és felajánlott fémtárgyak óriási kontingense. A német rendelkezés különben, amely sokkal régebbi keletű, mint a miénk, legjobban bizonyítja, hogy hadvezetőségünk milyen előrelátással gondoskodott szükségleteiről és hogy a fémtárgyak lefoglalása inkább csak óvatossági intézkedés, amelyet elősegíteni azonban mindenkinek becsületbeli kötelessége.

— Andrássy Gyula gróf Romániáról. Berlinből jelentik: A Berliner Tageblatt legutóbbi számában Andrássy Gyula gróf cikket ír, amelyben kifejti, hogy a román politikuskoknak látniuk kell, hogy Románia esetleges részvétele a háborúban az entente oldalán Romániára végzetes lenne. A török-bolgár egyezség folytán a Dardanellákat bevehetetleneknek kell tekinteni és előre meg lehet jósolni az entente teljes fiaskóját az összes harcokban. A román államférfiaknak sem szívük, sem eszük nem lenne, ha semlegesség helyett valódi barátaik, a központi hatalmak ellen hadba vonulnának.

— Szibériában fogságban levő polgári alattvalók gyámoltása. Az oroszok által elhurcolt és Szibériába internált magyar, osztrák és német polgári alattvalók gyámoltására Tientsinben, Kínában „Hilfsaktion für deutsche und oesterreichisch-ungarische Geislinge in Sibirien“ elnevezés alatt bizottság működik. A foglyok gyámoltása és az irántuk való tudakozódás tárgyában ezzel a bizottsággal váltott levelezések portómentességet élveznek. E levelezések címodalának felső részére feltűnően feljegyzendő: „Service des prisonniers de guerre.“

— Adomány. Schilling József 12 koronát kitevő gyűjtését küldötte be a rokkant katonák elapjára. Az összeget rendeltetési helyére juttatjuk.

— Nagyvárad főkapitánya az élelmiszer-uzsorások ellen. Nagyváradról jelentik: A rendőrfőkapitányság a következő felhívást intézte a közönséghez: Felhívás. Nagyvárad város rendőrfőkapitányi hivatala felhívja a közönséget, hogy mintán az élelmiszer-uzsorások alapos és minden tekintetben eredményes ellenőrzésére a rendőrség megfelelő számú személynél nem rendelkezik, nemcsak a közjő, hanem elsősorban saját érdekében az élelmiszer-uzsoráskodást maga is ellenőrizze minden olyan esetben, melyben azt tapasztalná, hogy az élelmiszerárak részéről kárára visszaélés történik, a rendőrségen haladéktalan feljelentést tenni hazafias kötelességének tartsa!

— Drágasági segély Aradmegye tisztviselőinek. Sándor János belügyminiszter ma leiratban arról értesítette Aradmegye alispáni hivatalát, hogy hater ezer koronát meghaladó összeget folyósított a vármegye tisztviselői karának egy összegben kiadandó drágasági segélyre. Az utalványozott összegből a VII. fizetési osztálytól kezdődően a kisebb javadalmazású megyei tisztviselők és alkalmazottak kapnak segítséget, ha ezt kéri.

— Híradás orosz fogságból. A przemysl-i védősereg sorában küzdött a nehéz ostrom ideje alatt Tóth Kálmán honvéd tizedes, az Aradi Nyomda Részvénytársaság szedője is. A második körülfarástól kezdve hozzátartozói nem tudtak felőle semmit, már-már elveszítettnek tartották, míg ma, kilenc hónap után életjelet adott magáról. Feleségéhez érkezett egy levelező-lap július 24-ikéről keltező, amelyben Tóth Kálmán tudja, hogy éppen és egészségesen a warchny—udinski fogolytáborban van.

— A tengeri termés lefoglalása és a kereskedők. A kormány tudvalegyleg rendeletet adott ki, amelyben az ideai tengeri termés alá vételéről (rekvirálásáról) intézkedik. Mivel a rendeletben sok új intézkedés foglaltatik, különösen a kereskedők és iparosok állathizlálók jogairól, az aradi kereskedelmi és iparkamara ezúton közli, hogy az érdekeit kereskedőknek és iparosoknak készséggel szolgál utbaigazítással, felvilágosítással a rendelet egyes homályos utasításairól.

— A háztartási fémtárgyak lefoglalása. A honvédelmi miniszter, mint ismeretes, elrendelte a rész- és nikkeltárgyakból készült háztartási cikkek lefoglalását. Megállapította a minisztérium e tárgyakért fizelendő egységárakat is. A november végéig lefoglalandó háztartási cikkek vasból készült, vagy zománczott edényekkel lehet pótolni. Ezeknek a vas- és zománcos edényeknek a maximális árát is megállapította a minisztérium. Az árakat tartalmazó árjegyzéket minden érdekelt kereskedőnek kéznél kell tartani és jelző táblácskával felhívni a vevő figyelmét arra, hogy ez az árjegyzék rendelkezésre áll. Az aradi kereskedelmi és iparkamara ezúton közli az érdekelte kereskedőkkel, hogy ilyen árjegyzék nemcsak az iparhatóságnál (rendőrségnél), hanem a kamara irodájában is díjtalanul kapható lesz 8-10 nap múlva.

— Hősi halál. Simonyi István, a mezőhegyesi mánésbirtok gazdasági ellenőre, a cs. és kir. 76. gyalogezred tartalékos hadnagya, a hadiékkíményes katonai érdemkereszt tulajdonosa, az olasz harcok során a San Martino Sagra donál vívott harcokban, buszonkilenc éves korában elesett.

— De Profundis. (Slágerreprez az Urániában.) Alig két hónapja a színháznak nagy esélye volt a mozirodalom egyik leghatalmasabb alkotásával a De Profundis-sal. A közönség minden rétegéből özönövel jöttek a levelek az igazgatósághoz, melyben főleg a szülők kérték a kiválóan tanúságos kép újbóli bemutatását. Csak ma képes a színház a közönségnek megfelelni, mert a kép minden népra el van foglaltva és ma is elsőrangú szenzációként vándorolja be az országot. Egy mélyszántású problémának: az átöröklési teóriának népies feldolgozása ez a film. Süssan tanár azt vitatja, hogy a bűn nem öröklődik át és az egész kép ennek a bizonyítása, az eredmény pedig az, hogy a tanár gyilkosának fia eivetheti a tanár leányát. S mikor felfedeződik a súlyos titok, a nő szeretővel zárja karjaiba férjét, mert ezzel atyja emlékének áldoz. — „A rezervista álma“

Ziehar zenéjére készült magyar háborús film legközelebb az Urániában. 5

— Izr. Istentisztelet. A templomi előjáráság közhírré teszi, hogy a sátoros ünnepi befejező istentisztelet a következő sorrendben tartatnak meg: Szerdán este kezdet fél hat órakor. Csütörtökön máskor két ízben tartatik és pedig reggel negyed hét órakor és a délelőtt fél tíz órakor kezdődő istentiszteletok keretében, az utóbbi hitazonoklattal egybekapcsolva. Csütörtök este kezdet fél hat órakor. Péntek délelőtt fél tíz órakor.

— Iskolatáskák legnagyobb választékban a Fischer Nagyáruházában a Szabadság-téren. Gyermekköcskék és gyermekszékkek gyári rakára. Legolcsóbb bevásárlási forrás Fischer Aruház. Fénykép kedvezmény. 227

— Fűtsünk papírral! A drága fűtőanyag mellett sokat megtakarítunk, ha a tüzelésnél olcsó hulladék papírt használunk. Ilyen hulladékpapír kb. 50 kilós bálákban esomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

— 35 dekás tábori dobozok Kerpelnél.
— A világháború térképei Kerpelnél. 193

A nábob temploma.

(Per a pápai rend lovagjának hagyatékáért.)

Az Aradi Közlöny szerkesztőjétől.

Szabadka, szept. 28.

Mintegy negyed századdal ezelőtt sokat szerepelt az országos és kácsi politikában Tóth József dúsgazdag magyarkanizsai földbirtokos, aki a múlt század 70-es éveitől a 90-es évekig a magyarkanizsai kerületet képviselte a törvényhozásban. Mikor sz. öreg nábob megunta a nyilvános-szereplést, visszavonult és a gazdaságának élt. A múlt év elején hosszas betegség után meghalt a magyarkanizsai nábob. A halála napján magas kitüntetés érte.

X. Pius pápa ugyanis 1914. év június 17-én a nagy szent Gergely-rend lovagjává nevezte ki Tóth József nagybirtokost, aki a birtokán templomot épített. Az ekkor már nagybeteg pápa kitüntetése csak napok múlva érkezett meg a kalocsabácsi egyházmegyéhez, ahol néhány napig elakadt, mert ekkoriban a kalocsai érsekségen Várady Lipót Árpádnak az installációjával voltak elfoglaltva.

A kitüntetési okmányt X. Pius pápa és Merry De Vall pápai államtitkár írta alá, de amikor a kalocsai érsekség el akarta juttatni az egyház új lovagjának, akkorra Tóth József, Magyarkanizsa leggazdagabb nagybirtokosa 74 éves korában június 21-én elhunyt, de már mint a szent Gergely-rend lovagja. Elav évre rá Tóth József özvegye is követte férjét a halálba. Pár héttel ezelőtt, augusztus közepén halt meg a diszes temetést rendeztek neki is, mint a férjének.

Tóth József még életében mintegy hathat esztendővel ezelőtt emeltette a gyönyörű nagy templomot birtokán kétszáz ezer koronás kiadással. A templomot Tóth Józsefnek és a feleségének a halála után kellett volna felszentelni és átadni az egyháznak s a magyarkanizsai közönségnek.

Amikor Tóth József a templomot felépítette, nem gondolt arra, hogy az utóbb milyen bonyodalom okozója lesz. A magyarkanizsai nábob ugyanis megelégedett az örökösökkel. Tóth József, aki öregségében teljesen átadta magát a vallási áhitatnak, úgy gondolkodott, hogy a rokonai is elég gazdagok. — egyik-másiknak nagyobb vagyona van, mint neki — s ezért az Ur dicsőségét akarta szol-

gálni a templommal, amit ő emeltetett s amit a végrendelete szerint az ő és felesége halála után kell felszentelni.

A törvényes örökösök — Tóthné testvérei — azonban igényt tartanak a hagyatékra, de mert a templomot, amely a Tóth-féle birtokon áll, nem oszthatják fel, azért a pénzért és a háromszáz lánca föld hagyatékért pert indították. A Tóth-féle templom patrónusa a kalocsai érsek-püspökség. Várady Lipót Árpád dr. kalocsai érsek közbenjárt a pereskedni akaró örökösöknél, hogy álljanak el a templom felszentelésétől. Az örökösök az érseki intervencióra le is mondták a templom perléséről s csak az egynegyed millió korona készpénzért s háromszáz lánca földért indították meg a hagyatéki pert.

A magyarkanizsaiak most kíváncsian várják, hogy tíz év után felszentelik-e a templomot most észre, vagy pedig megvárják a per kimenetelét.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Elítélt pénzügyőr. Ma ítélkezett az aradi törvényszék ötös tanácsa a gyorsított eljárás szerint a megvesztegetett kürtösi pénzügyőrök ügyében. A törvényszék a volt pénzügyőrök közül megjelent Hegedűs Ignácot csupán zsarolásban találta bűnösnek s ezért nyolc havi börtönrre ítélte. A dohánykertészeket, akik a pénzügyőröket megvesztegették, felmentették. Az ítélet ellen Tompa Gyula dr. kir. ügyész semmisségi panaszt jelentett be.

Felolvas szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.*

ARADI KÖZLÖNY.

1915. évi október 1-től új előfizetést nyitunk az Aradi Közlöny-re.

AKI a világháború eseményeiről hiteles, alapos, gyors és pontos tudósításban kíván értesülni, rendelje meg

Az Aradi Közlöny-t, mely közleményeinek érdekessége, valamint háborús híreinek megbízhatósága révén is legolvasottabb napilap.

Az Aradi Közlöny

mindenhová köpeti há olcaadóját.

A kiadóhivatal bevonult előfizetőinek, a tébort postán pontosan utána küldi az Aradi Közlöny-t.

Az Aradi Közlöny

minden negyedéves előfizetője ingyen es börtmentve meghapja az

Aradi Közlöny

Nagy Képes Naptárát

1916. évre.

Tessék mutatványszámot kérni.

Női felöltők

ujdonságok és szőrmeárak

„ nagy „
választékban
megérkeztek

György Menyhért és Társa

árúházában Arad,
Andrássy-tér 8. sz.
a Minorita templom
bejáratával szemben.

Szabott árak. Telefon 855.

Tessék a címre ügyelni.

Prima, elsőrangú, válogatott

burgonyát

szállítok waggonvételnél 8:50 koronáért 100
kilogrammonként. 3749

Köpf Lázár, Brassó.

Teljesen jókarban, 100 hektoliternek megfelelő ürtartalmu

boroshordók és kádak

a legjutányosabban

eladók

Jung Miklós

cégnél

8788

Oscsanád (Torontál m.)

Hirdetmény.

Városi és vidéki lakosok, kovászi szőlőbirtokosok értesítetnek, hogy

Kovászin

a szüret
október 4-én
fogja kezdetét
venni.

Kovási, 1915. szeptember 25.

3785 Hegyközségi előjárók.

Költözők

figyelmébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez

481

Kalmár József

villanyszerelési vállalata
Arad, Salac-uica 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Árverési hirdetmény.

Egyik ügyfelem javára bíróság lefoglalt és 4285 koronára becsült következő ingóságok u. m. alig használt szép üzleti berendezési tárgyak, különböző fűszer áruk, festékek, tea, körül-belül 800 palack jobbgyártmányu likőr, cognac, rum, bor és más szeszes italok, továbbá egyéb ingóságok adós üzlethelyiségében Aradon (Eötvös-utca és Erzsébet királyné-körút sarok) f. évi szeptember hó 30-án d. u. 2 órakor bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett el fognak adni.

Dr. Messer Károly,
ügyvéd.

3737

URANIA

Szeptember 29. és 30., szerdán és csütörtökön
közkivánatra itt másodszer

Irodalmi világszenzáció! Anton von Perfall:

DE PROFUNDIS

Egy élet harca az előítéletek ellen.

Berlinben, Bécsben és Budapesten 100-100 előadást ért.

Előadások nem folytatólagosak.

3211

12900. H. M. eln. 18.-1915. szám.

Bevonulási hirdetmény.

A népfölkelésre kötelezetteknek az 1915. évi II. törvények alapján történt behívása folytán az 1897. évben, született, továbbá a népfölkelésről vagy a hadiszolgáltatásokról szóló törvény alapján kirendelt (igénybevett), de ezen szolgáltatból időközben elbocsátott egyének (munkások, kocsisok, hajcsárok, stb.), ha a megtartott népfölkelési bemutató szemlén vagy utóbemutató szemlén népfölkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak 1915. évi október 15-én — amennyiben névszerint felmentve nincsenek — a népfölkelési igazolványi lapon feltüntetett m. kir. honvéd kiegészítő illetőleg cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokság székhelyére népfölkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak.

Ezen rendelkezés a cs. és kir. osztrák népfölkelés behívása folytán kiterjed mindazon 1897. évben született osztrák állampolgárookra, valamint bosznia-hercegovinai tartományi illetőségű egyénekre is, kik a magyar szent korona országai területén a folyó évben megtartott népfölkelési bemutató szemlén a népfölkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak.

Mindazok az egyének, kik önkéntes belépés folytán a honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe (akár mint egyévi önkéntesek is) már besorozták, tekintet nélkül arra, hogy mely születési évfolyamba tartoznak, tényleges szolgálatra 1915. évi október 15-én bevonulni kötelesek.

Az 1897. évi születésű azon hivatásos gőz- vagy motoreke gépészeknek és fűtőknek, tényleges szolgálatra való bevonulása, kik ily gépeknél tényleg alkalmazva vannak, beigazolt alkalmaztatásuk esetében a községi előjárásnál (városi hatóságnál) személyesen előterjesztendő saját kérelmükre az illetékes kiegészítő parancsnokságtól 1915. évi november 30-ig elhalasztatik.

A bevonulók bevonulásuk alkalmával lehetőleg erős lábbelit, evőeszközt, tisztító eszközt, gyapjuból készült alsóruhát és lehetőleg gyapjuból készült harisnyát (kapuzát) hozzanak magukkal. A bevonulás napján elfogyasztott élelemért 1 korona térítési összeg jár.

A lábbeli és gyapjuból készült alsóruhák amennyiben a katonai szolgálatban használhatónak minősítettnek, értékük szerint meg fognak téríteni.

A bevonulás alkalmával a népfölkelési igazolványi lap birtokosa a vasúton harmadik (gőzhajón második) osztályon ingyen utazik; ez a népfölkelési igazolványi lap azonban a vasúti-, gőzhajó-állomáson jóval a vonat vagy hajó elindulása előtt az állomás jegypénztáránál le kell jegyezni.

Azon behívott népfölkelésre kötelezett, aki a kitűzött határidőre és helyre be nem vonul, karhatalommal vezetett elő s a katonai behívás iránt tanúsított engedelmesség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. tc. 4. §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetetik.

A magyar kir. honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe önként belépni önjelölt népfölkelésre kötelezett a törvényes korlátok között a csapattestet maga választhatja, a tényleges szolgálatra történt bevonulása után azonban csak azon csapattesthez kérheti

felvételét, ahová mint népfölkelésre kötelezett beosztását nyerte. Azon népfölkelésre kötelezettek, kiknek a népfölkelési igazolványi lapok szerint Ujvidékre kellene bevonulniok, figyelmeztetnek, hogy a közös hadsereghez beosztottak ne Ujvidékre, hanem Pécsre az oda áthelyezett cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnoksághoz, a honvédséghez beosztottak pedig Ujvidék helyett a 6. honvéd gyalogezred pótzászlóaljához Szabadkára vonuljanak be.

Kelt 1915. évi szeptember havában.

**A szépségápolás titka a használandó
szépségápolószerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt**

**Rozsnyay Serail arckenőcse
Rozsnyay Serail krémje.**

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégey kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégey krém 1 korona.

Szines arcpороk!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lilá, testszin, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál csodás hatású.

Kapható: 1845

**Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.**

Ha szeplőjeitől

meg akar szabadulni,

Ha tiszta, fehér arcbőrt

őhajt, használjon okvetlen Hajós-féle

Ibolya „Doré” krémét.

Ara egy tégeynek 1 korona.

Ibolya Doré szappan 70 fill. Ibolya Doré puder 1 K 20 fill

Vigyázat a „Doré” szóra.

Legjobb fekete v. barna Egy pár percelatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni, a „Melogen”. Ara 2 korona.

Szőrvesztő-Depilator. E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár percelatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszertárában
ARAD, Andrassy-tér 22. sz.
Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér. Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/6 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

OKTATÁS.

Magántanulók

(bejárók v. bentlakók) felelősséggel előkészítettnek, összevont vizsgálatokra is. Izz. fuimternátusban Arad, Chorin Áron-u. 1. 3469

ALKALMAZÁST NYER.

Irodai munkákban

gyakorlott hölgy szonnai alkalmazást nyerhet. Németnyelv és írás tudása feltétlenül megkívánatik. Ajánlatok „Gyakorlott” jellegére a kiadóba küldendők. 3757

Irodai gyakorlattal

bíró kisasszony, ki a gépiráshoz ért, felvétetik Lévy és Stern cénel. 3760

Egy rokkant katona

vidéken való njságelárusításra, az utiköltség metérítése mellett, állandó foglalkozást talál. Havil kereset 70—80 korona. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

ALKALMAZÁST KERES.

23 éves

fűszerkereskedő segéd állandó alkalmazást keres október 1., vagy november 15-re, 60 korona fizetés és teljes ellátással. Cim Tomi Miklós, Lippakeszi. 3752

Deutsches Fräulein

sucht Stelle als Gesellschafterin, oder Stütze der Hausfrau. Kral Karolina, Csernovits Péter-u. 24. 3753

Megbízható

gyakorlott középkorú nő ajánlkozik urháshoz a délelőti órákra takarítónőnek. Cim a kiadóba. 3758

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó

elegánsan butorozott 2 szoba, konyhával, fürdőszobával, gázkályhával, lifttel. Megtekinthető 1/2—3-ig Deák Ferenc-u. 29. II. em. 3754

Elegáns

utcai különbejáratu butorozott szoba, Erzsébet királyné-körut 13. sz. I. emelet, október 15-től kiadó. Bővebbet Krausz Paulin kövykereskedésében. 3759

2 utcai

elegánsan butorozott szoba előszobával, villanyvilágítással és fürdőszoba használattal kiadó Dózsa-utca 4/c. 3720

Modern

négyszoba. előszobából álló parketázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárat) villany, gázberendezéssel, Török I.-u. 1/b. új házban november 1-ére kiadó. 2647

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnalra kiadó. Bővebbet a házmesternél.

ÜZLETEK.

Egy jóforgalmu

fűszerüzlet és korecsma, családi okok miatt eladó Arad—Gáj, Pécskat-ut 28. a gyárral szemben. 3756

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Fodrász-üzlet berendezés.

alig használt, eladó. Szilávis, Hunyadi utca 6., I. em. 3750

Óssi Divat Album

1000 ábrával kor. 2.40 Pichler Sándor könyv- és papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. 781

Hálószoba,

ebédlőszal, lámpa, íróasztal, Victorin spirítusz lámpa, apróságok sürgősen eladók Batthyány-utca 9. 3755

Vendéglő

részére különböző, jókarban lévő használt felszerelési tárgyakat, u. m.: függönyöket, rézrudakat, csillárokat, állványokat, spanyolfalat, asztalneműeket, üveg- s porcellánedényeket, stb. vennek. Ajánlatokat Salacz-utca 1., fűzőüzletbe kérek. 3761

Eladó

egy alig használt, teljesen jókarban lévő ószacsukható gyermekszék és egy rövid férfi bunda. Andrássy-tér 25., I. em. 29.

Citrom

olcsóbb mint a piacon, legfinomabb körtét, szőlőt és más gyümölcsöt ajánlok. Galler Anna, Deák Ferenc-utca Fehér Kereszt épület. 3335

Laok

1 pános cipő párja K 8, bársony pános K 8, chevro 1 pános K 11, bársony fűzős regatta K 11, bársony gombos regatta K 11, lack 1915. divat, 1/2, Tango K 10. Cipő Tőzsde, Apolló mozi mellett. 3405

Lemezpapir

(Pappendekli) hulladék 80—100 kilós bálákba préselve. Fűtőanyag-nak igen alkalmas 4 koronájával kapható Ingusz dobozgyárban Deák Ferenc-u. 20. 3682

Eladó

2 kisebb, egy nagyobb fajta keveset használt kitching fűtőépességű Meidinger-kályha. Megtekinthető Zöldy Kálmán, Simonyi-utca 2. 3728

KÜLÖNFÉLE.

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvételeinek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

Használt

villanymotor

megvételeire keresetik.

Pollak Sándor

téglagyára

Arad, Nádor-u. 14. Telefon 938.

4645/1915. t. k. sz.

Hirdetmény.

Dombiratos községnek telekkönyvi betétei az 1886: XXIX., az 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t. cikk értelmében elkészítettvén és a nyilvánosságnak átadtván, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t. cikk 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t. cikk 5. és 6. §-ában és az 1891: XVI. t. cikk 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889: XXXVIII. t. cikk 7. §-a és az 1891: XVI. t. cikk 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törleli keresetüket, azok pedig, akik valamely teherterét átvételének az 1886: XXIX. t. cikk 22. §-a, illetve az 1889: XXXVIII. t. cikk 15. §-a alapján való mellőzését megtagadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1916. évi április hó 6. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtják be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törleli kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886: XXIX. t. cikk 16. és 18. §-ának esetében — ideértve az atóbbi §-nak az 1889: XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat

hat hónap alatt, vagyis 1916. évi április hó 6. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyújtják, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogaikat bármily irányban sértve vélik, — ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889: XXXVIII. t. cikk 16. §-a alapján történt bejegyzését sereimesnek találják, e tekintetben felszólításukat tartalmazó kérvényöket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1916. évi április hó 6. napjáig bezárólag nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogának sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag bonyújtának, az eredetiket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A battonyai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság 1915. szeptember hó 25.

Heintz Géza s. k.

3751

kir. járásbiró.

Ajánlok

egészséges étel-

burgonyát

Kocsirakományt feladó állomáson berakva kor. 11.—, helyben 100 kg.-ként kor. 14.—, üzletben 1 kilogrammot 15 fillérért.

A közönség szives párfogását kérve, tisztelettel

Luttwák József

Asztalos Sándor-u. 8. 221

A drága fűtőanyag mellett sokat megtakarítunk,

ha a tüzelésnél

olcsó

hulladék papirt

használnak. Ilyen hulladékpapir kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az

Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Amennyiben az Aradi Közlöny hirdetése alapján vásárol, ne mulassza el lapunkat megemliteni.